

Masterclass Regionale Alliantie Westerkwartier

Verslag van de 1ste bijeenkomst op 25-05-2011

Aanwezig waren:

Rita Jansen en Rene Oosterhuis (Het Groninger Landschap); Nico Boele, Bert Hummelen en Michiel Fiet (SBB); Jan Hut (VGN); Jan Meierink, Anke Romein, Bouke Oudega en Peter Abbink (Provincie Groningen); Dirk Roep (WUR), Fokke Dijkstra en Alex Datema (B&N ZWK); Mark de Haan, Harry Waals en Ger Venema (Gem. Grottegast); Arnold Bloem (Gem. Marum); Fred Stol en Bouber Schuil (Gem, Zuidhorn); Geert Zijlstra (LAG Mien Westerkwartier), Marianne Thannhauser, Wetterskip; Frans Alting (KvK); Rosalie Rooze en Frans Traa (Werkplaats Westerkwartier), Willem Foorthuis (WUR/VHL en EL&I); Sabine Lutz (St. Ommelanden)

Gedeputeerde Wiebe van der Ploeg, aanwezigs 's middags voor een gedachtewisseling

Opening

Vanuit de LAG Westerkwartier opent Fred Stol de workshop. In het LEADER-traject is veel bereikt. Dit proces moet niet stoppen, wanneer LEADER is afgelopen. Er zijn veel ontwikkelingen in gang gezet en er moet worden doorgewerkt aan de gebiedsontwikkeling. Maar daarvoor moeten de krachten worden gebundeld. Velen zijn nu aan het werk, ieder met een eigen netwerk en met nuttige projecten. Er is een noodzaak om voor de verdere ontwikkeling te komen tot een vorm van samenwerking. Laten we een gezamenlijk ontwikkelingsprogramma voorbereiden en daarbij de kracht in de regio zo goed mogelijk benutten. De provincie en het ministerie verwachten dit van de regio en willen dit proces ondersteunen.

Introductie

Willem Foorthuis lector Regionale Transitie aan de WUR/VJL, houdt een inleiding. Hij is als leider van het programma Regionale Transitie tevens verbonden aan het ministerie van EL&I, (Groene Kenniscoöperatie (GKC) en wil uit dien hoofde ondersteuning bieden om vanuit het landelijke beleid van EL&I deze alliantie te vormen. Hoe kunnen wij de actie vanuit LEADER verbreden? Zijn advies is om voortbouwend op de methode van de Werkplaats samen met de betrokken overheden, het onderwijs, de betrokken maatschappelijke organisaties en de burgers een ontwikkelings- en duurzame samenwerkingsstructuur te bouwen. Belangrijke vragen om te beantwoorden zijn:

1. Wat kan de regio brengen? Wat zijn haar krachten en op welke resultaten kan worden voortgebouwd?
2. En wat wil de regio halen? Welke kennis is gevraagd en hoe denkt men die te verkrijgen?
3. Welke opgaven volgen daaruit voor de samenwerkingspartners?
4. En hoe kan je dat tot een gemeenschappelijk programma ontwikkelen?

Agenda

10:00 – 10:30	Voorstelronde
10:30 – 12:00	Introductie W. Foorthuis: – Waarom deze masterclass? – Beoogde resultaten – Regionale transitie en de rol van de vijf O's (Kenniwerkplaats) Brein storm 1: Lokale en regionale speerpunten, thema's, opgaven en programma's
12:00 – 13:00	Lunch
13:00 – 16:00	Brein storm 2: Kennisalliantie en regionale samenwerking Samenvatten en structureren Afspraken, huiswerk en verdere planning
16:00	Einde startbijeenkomst – informele afsluiting

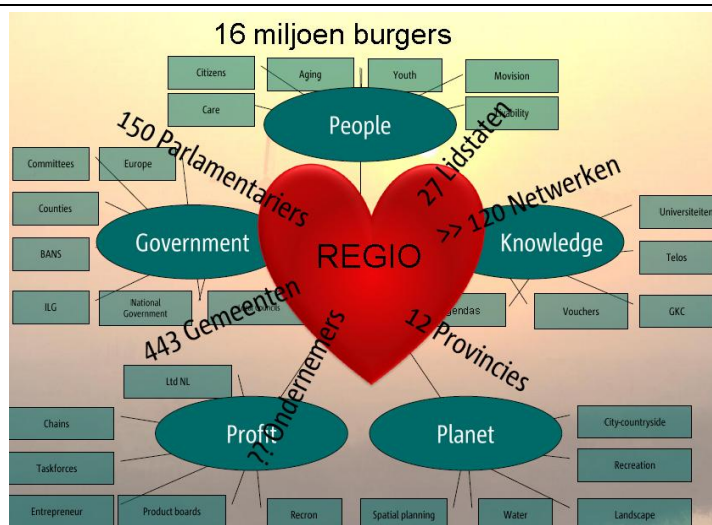
Waarom deze masterclass?

Dit is de taak die vanuit het landelijke beleid is geformuleerd.

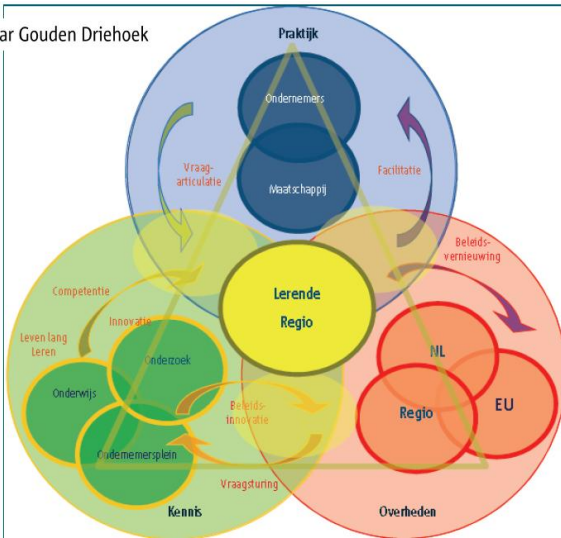

Het huidige beeld van de regio.
Ondanks een sterke identiteit en een sterk identiteitsbesef van de regio Westerkwartier is er sprake van versnippering.
Taak is om de puzzelstukjes weer tot één geheel te verbinden.

De regio als kloppend hart van een keur van spelers, zowel op Europees, als op landelijk en regionaal niveau

EL&I: Van OVO naar Gouden Driehoek

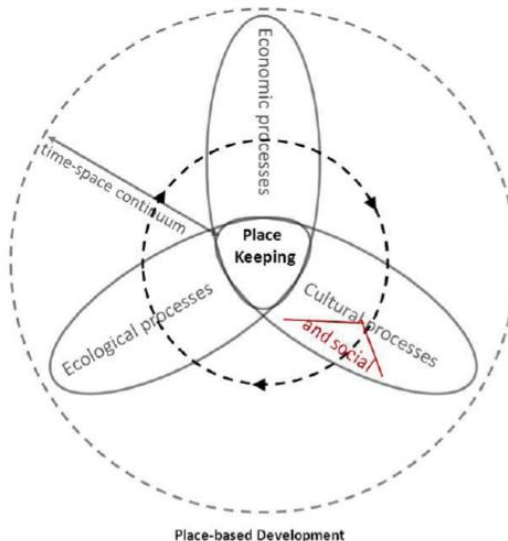

7

EL&I wil het baanbrekende model van OVO (Onderwijs, Voorlichting Ontwikkeling) van weleer oppakken en doorontwikkelen voor de huidige opgaven. Daarvoor is het model van de 'Gouden Driehoek' ontwikkeld. Voor de drie pijlers Praktijk, Overheden en Kennis wordt een verbinding gelegd tussen ondernemend Nederland, vigerend beleid en onderzoek/onderwijs. Ontwikkel je van 'regio' tot 'lerende regio': wat is je kennisvraag en hoe kan je hem in een partnerschap beantwoord krijgen? En belangrijke rol is daarbij weggelegd voor het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Niet meer steunen op de overheden, maar met de overheden als partner leren samenwerken.. Wie daarvoor nu nog als partners hier aan tafel missen zijn de kennisinstellingen. Om met ons samen te werken in projecten en ons al doende coachen, waardoor zij zelf ook weer leren. coachen.

Beoogde resultaten

Naar een regionale kennisalliantie

Bouwen van een alliantie

Samen een antwoord vinden op de vragen die aan ons gesteld worden

Willen we dat?
Kunnen we dat?

Gevraagd is dus een verkenning van de mogelijkheden en de wil voor een regionale alliantie. Daarvoor dient deze workshop als aftrap.

Hoe zien wij onze regio?

Wat willen we in het Westerkwartier?
Wat willen we voor het Westerkwartier?

- Visie
- Beleid
- Regio-Agenda
- Kennisagenda
- Uitvoering / Ontwerp

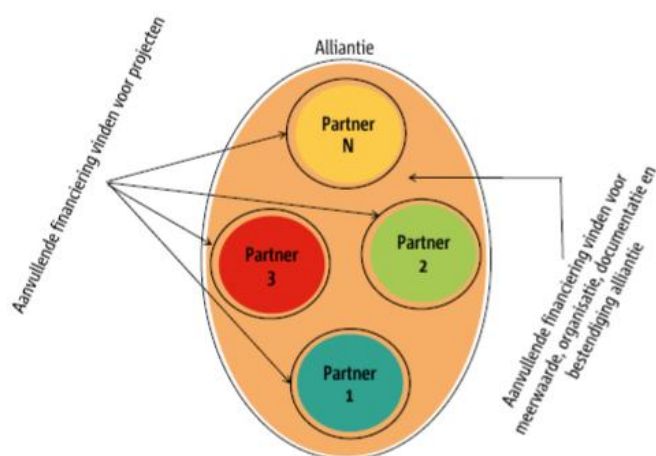
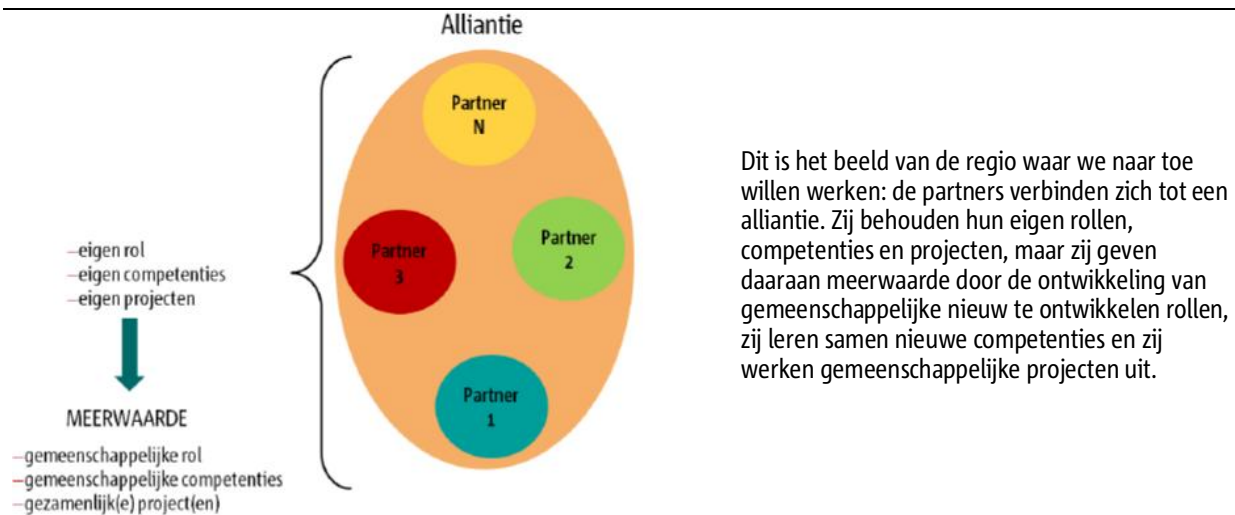
De eerste vragen die we daarvoor moeten stellen:

- Wat zien we als waarden, ambities, speerpunten, uitdagingen en thema's voor het Westerkwartier? Hoe is dit geformuleerd in visie en beleid?
- Kunnen we een gemeenschappelijke Regio-Agenda opstellen (een werkprogramma van projecten)?
- En kunnen we daaruit een gemeenschappelijke kennisagenda afleiden (een programma van wat we gemeenschappelijk willen leren)
- Om vervolgens te komen tot een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma (en waarin we die kennis samen toepassen)?

-
- eigen rol
 - eigen competenties
 - eigen projecten

Dit is nogmaals het huidige beeld van de regio: elke speler met zijn eigen projecten, waarin hij zijn eigen rol heeft gedefinieerd en zijn eigen competenties inzet.

Doel is om voor een paar van zulke breed gedragen pilots aanvullende financiering te vinden, maar vooral ook aanvullende middelen te vinden voor de meerwaarde van die samenwerking.

- Beschrijving partners
 - Gedeelde ambities, thema's, doelen en resultaten
 - Complementariteit
 - Meerwaarde
 - Overdraagbaarheid
 - Beschrijving concrete projecten en activiteiten
- } Uitwerken naar subsidieverzoeken

Wat we dus willen gaan doen is:

- Uitvinden waar de gedeelde ambities, thema's en beoogde resultaten liggen
- Waar we complementair aan elkaar zijn, waarin de meerwaarde ligt
- Hoe we dit overdraagbaar kunnen maken (thick description, ontwikkeling van een methodiek)
- En hoe we dit in de praktijk kunnen toepassen

Regionale transitie – Kenniswerkplaats

Eerst een experiment

<http://www.youtube.com/watch?v=viG6g8U2Myn>

Het experiment maakt onze huidige werkwijze aanschouwelijk: we zijn zo gefocust op een bepaalde nauw omschreven opgave, met een precies gedefinieerde prioriteit, dat we geen aandacht kunnen schenken aan wat zich voor onze ogen verder nog afspeelt. We missen essentiële informatie, omdat onze focus ergens anders ligt → tunnelvisie. Heel begrijpelijk, maar we moeten onszelf leren om ons perspectief te verbreden.

Regionale transitie

Regionale Revolutie

Gegevens
Beleid
Kijk zelf

Neem je verantwoordelijkheid

De transitie die zich in de moderne regio's voltrekt maakt zo'n nieuw perspectief dringend noodzakelijk. Als je goed kijkt is er feitelijk een regionale revolutie aan de gang, maar we hebben het niet goed in de gaten, omdat we niet over de juiste gegevens beschikken.

Het landelijk gebied is getransformeerd, het platteland is allang vernieuwd, maar we gaan van verkeerde vooronderstellingen uit: achterstand, teloorgang van leefbaarheid, eenzijdige economische dragers, de mens is uit het blikveld verdwenen, we denken in sectoren, en we kunnen culturele identiteit niet meer adequaat in onze openbare ruimte vertalen.

Intensiveren

Concentratie op productieproces en kwantiteit

Waar is de culturele context?

De mens centraal?

Recreatieruimte

Culturele identiteit als basis voor ontwerp?

En dan: **KRIMP**

Of eerder: **TRANSITIE**

Krimp wordt gezien als één van de belangrijkste uitdagingen. Maar we vergeten dat we al eerder perioden van krimp hebben gekend. We moeten dus oog krijgen voor de hele ontwikkelingslijn, en dan zien we dat er sprake is van een langlopend transitieproces.

Dat wil niet zeggen dat deze krimp-periode niet haar eigen kenmerken kent. Ontgroening en vergrijzing zijn specifiek en daarop moeten we een antwoord vinden.

De regionale revolutionaire transitie

- 1987, een sensatie
- Werkgelegenheid landbouw naar 2%
- Wonen de nieuwe economische drager
- Paarden-industrie naar 5 miljard
- Hobby-boeren naar 13 miljard
- Platteland als kraamkamer; nieuw kennisdomein
- Nieuw beleid en nieuwe houding nodig
- Culturele context wordt bepalend

Dit is wat er echt gaande is

Het beeld van de huidige bestuurder en van menige medewerker in overheid en maatschappelijke organisaties. We leggen telkens een nieuw pakketje op de kar, in plaats van te zorgen dat we taken met elkaar bundelen. En dat terwijl de burger dit eigenlijk heel normaal vindt en er achteloos langsloopt. We moeten nadenken over een nieuwe verdeling van taken, zowel met het oog op de inhoud van de taken, als wie ervoor verantwoordelijk is.

Nieuwe data
Nieuw kennisdomein
Nieuwe economie
Nieuwe bedrijfsvoering
Nieuwe regio's
Integrale regionale planning
Nieuwe rollen
Nieuw ontwerp

Naar een landschapseconomie
Naar een nieuwe integrale coöperatie

1. Een nieuw kennisdomein

Naar een nieuwe body of knowledge

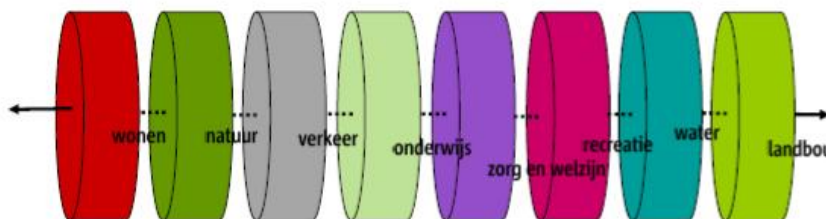
2. Nieuwe economie

Naar een nieuw ondernemerschap

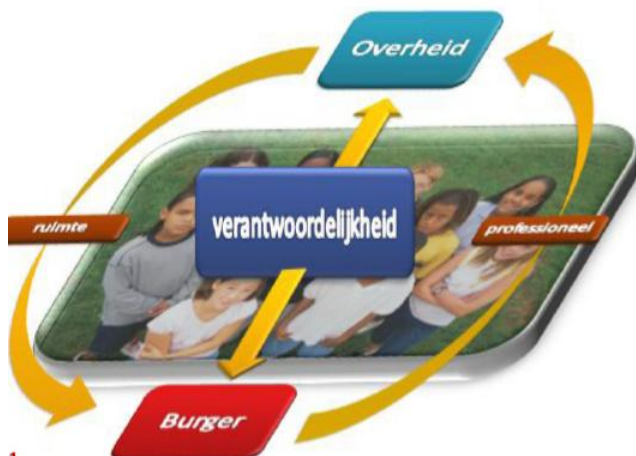
3. Participatie → stakeholders → shareholders

Naar nieuwe samenwerking

Uitgeputte sectorale aanpak

Nieuwe rollen, nieuwe taken, nieuwe competenties

Dit betekent verantwoordelijkheid herverdelen en delen, onszelf niet meer opvatten als stakeholders (ik heb een belang en dat wil ik zo goed mogelijk realiseren), maar als shareholders (we hebben een gezamenlijk belang en hoe kunnen we dat zo goed mogelijk samen realiseren, wie kan hier wat aan bijdragen, inhoudelijk en financieel?)

Vacuüm

Op de centrale plek tussen overheid en maatschappij hebben we nog steeds een vacuüm. het gaat erom die plek in te vullen.

Regionale Transitie

Dringend nodig:

Een werk-, leer- en innovatie-omgeving:

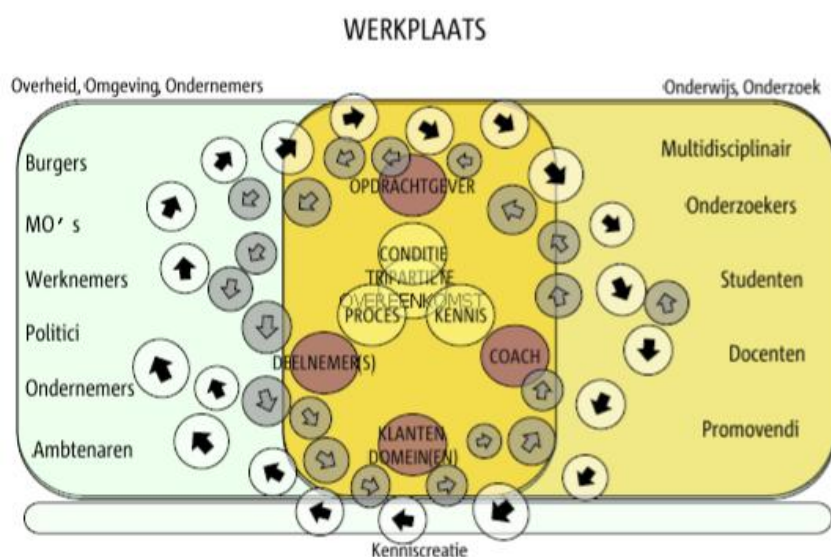
- Verbinding & Interactie
- Integrale Aanpak
- Nieuwe rollen
- Houdingsverandering

Nieuwe kennis & innovatiearrangementen

Houdings- verandering

We hebben geen probleem, we zijn zelf het probleem.
Als eerste moeten we dus onze eigen houding veranderen. Maar hoe krijgen we dat voor elkaar?

COOPERATIEVE HOUDING VAN ALLE PARTIJEN

Met de Werkplaats wordt dit in de praktijk geoefend.

Hoe zien wij onze regio?

Wat willen we **in** het Westerkwartier?

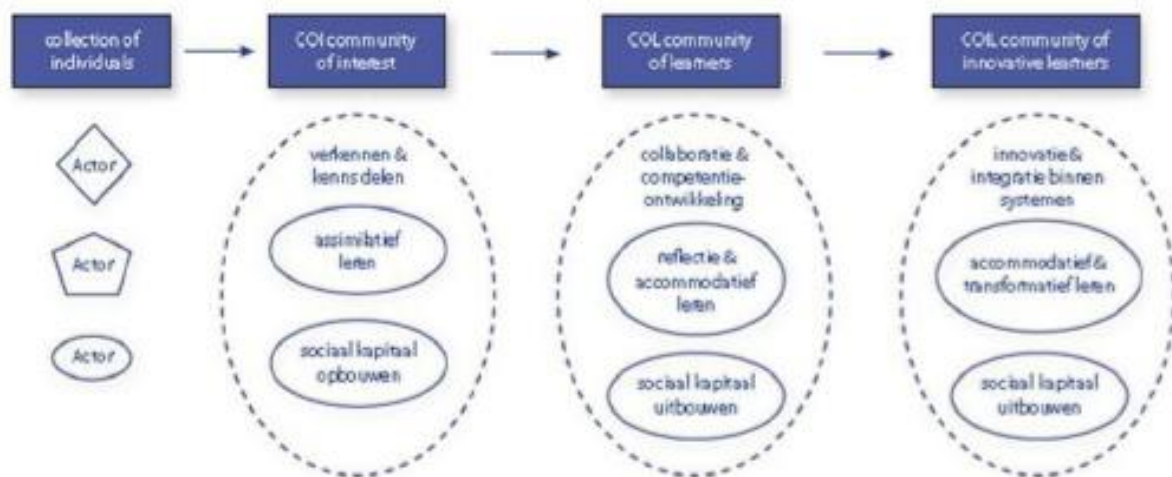
Wat willen we **met** het Westerkwartier?

Samen uitwerken, samen uitvoeren

- Visie
- Beleid
- Regio-Agenda
- Kennisagenda
- Uitvoering / Ontwerp

Nogmaals dus de vraag van het begin. We moeten hier bewust aandacht aan besteden:

Een van de inzichten die door het werken in de Werkplaats is verkregen: we moeten ons willen ontwikkelen tot een 'community of innovative learners'. Dat is wat bedoeld wordt met 'shareholders': een alliantie van mensen met een gedeeld belang die samen al werkende willen leren en vernieuwen.

LUNCH

Met broodjes, fruit en sapjes uit de regio

Spontane intermezzo

Na de pauze een spontane intermezzo / toelichting van Harry Waals op zelfsturing als breed maatschappelijk verschijnsel. Noemt als voorbeeld gemeente Maas en Peel in Limburg, waar men hier al sinds 1998 mee bezig is. Hij maakt een onderverdeling in 'gemeenschap' (burgers, ondernemers), 'maatschappelijke organisaties', en 'overheid', waarbij overheid en maatschappelijke organisaties heel veel bepalen en de gemeenschap heel weinig. We zouden moeten streven naar een ander systeem, waarin de overheid alleen bewaakt wat in de wet- en regelgeving is vastgelegd en aan de hand daarvan kaders stelt. en maatschappelijke organisaties en gemeenschap zich samen bekommeren om heel de rest. Zelfsturing betekent in dat perspectief 'het hebben van ambitie'. Het zou dus in de alliantie Westerkwartier moeten gaan om meer dan 'connecties leggen'. Het zou erom moeten gaan om je te herbezinnen op en beperken tot je eigenlijke taken en je rollen daarin te herdefiniëren.

Breinstorm

- welke ambities heeft mijn organisatie,
- welke thema's zijn voor mij van belang,
- welke meerwaarde er voor mij inzit – (wat kan ik halen),
- wat ik kan bijdragen – (wat kan ik brengen),
- welk doel ik kan bereiken,
- wat mijn resultaat moet worden,
- waar ik concreet mee aan de slag wil.

Resultaten

Zie hiervoor de tabel aan het einde van het verslag

Gedachtewisseling met gedeputeerde Wiebe van der Ploeg.

In zijn portefeuille: Natuur, Landschap en Vitaal platteland; Landbouw (inclusief landinrichting en herinrichting), Visserij en Dierenwelzijn; Blauwe Stad; Waddenfonds; Project energie dorpscoöperaties

Nieuw beleid

Lopen buiten begaanbare paden is een noodzaak. Gedeputeerde laat zich hier graag in verrassen. LAG, PLG en ILG hebben alles te maken met zelfwerkzaamheid, die deels ingegeven door opdrogende middelen, maar niet alleen. Nieuwe paden zijn ook een maatschappelijke opgave.

Van gemeente naar regio

Gemeenteoverschrijdend zelforganiserend vermogen mobiliseren, integraal denken, met elkaar nadenken en daarvoor draagvlak organiseren en een instrumenten organisatiestructuur neerzetten – dat is de opgave en dat is een behoorlijke opgave. Dat staat ook in de conceptnota. De Streekrekening neemt een belangrijke plaats in, maar zit daar niet nog iets meer achter? Samenwerking is een insteek waarnaar gezocht wordt, met alle partijen in de regio. De Noordelijke Rekenkamer was kritisch over de sociaal economische vitalisering. De achterliggende boodschap is: het kan beter. Middelen expliciet verdelen naar gemeenten is niet de weg, het gaat om gezamenlijkheid over de grenzen heen.

Samen, ieder met zijn verantwoordelijkheid

Samenwerking en interactie met dit initiatief in het Westerkwartier is een verheugend vooruitzicht. Voedselstrategie bijvoorbeeld is een belangrijk onderwerp. Een interessante gedachte zou bijvoorbeeld zijn om de Stad van de Smaak graag doorontwikkelen naar de Regio van de Smaak, voor de duur van een aantal jaren. Als je dat kunt verbinden met vitaliteit van het platteland en inzet van boerenbedrijvigheid wordt het interessant.

Niet van bovenaf opgelegd, maar van onderop ontwikkeld. Marc Chavanne heeft heel goed beschreven hoe de politiek de verantwoordelijkheid voor het publieke domein heeft weggegeven, waardoor burgers de grip verliezen. De politiek wil haar kernverantwoordelijkheid weer terugnemen, en dat betekent zowel meer rechten als ook meer ook verantwoordelijkheden voor ons allemaal.

Als provincie ben je verantwoordelijk voor hoe middelen worden uitgegeven. Daar kun je geen carte blanche voor geven, duidelijke kaders zijn daarin noodzakelijk. Denk aan de kracht in de regio en laat je oren niet hangen naar wat de provincie wil, maar zorg dat je past binnen de randvoorwaarden. Voordeel is dat de gedeputeerden in GS met elkaar samenwerken en kijken hoe beleidslijnen elkaar aanvullen. Dit is een uitnodiging aan de partners aan tafel: kaderstellend, maar daarin wel ondersteunend en meedenkend. Niet elkaar bestrijden, maar elkaar vinden: Daar hoort een goede probleemanalyse bij en goed luisteren naar wat een ander zegt en nodig heeft. SAMEN is het sleutelwoord.

Innovatie

Een belangrijke speerpunt, zowel voor EL&I, als voor de provincie, niet alleen maar technologisch, maar ook met het oog op de samenleving. Hoe kan je je als ondernemer innoveren zodat je een bijdrage levert aan de samenleving? Het Westerkwartier is bij uitstek en gebied waar zulke kansen voluit liggen. Verbrede landbouw heeft erg veel innovatieve potenties. Aan die verbreding moet je invulling geven, wederom: SAMEN.

Volgende pagina: resultaten van de breinstorm

Wie		Ambitie	Brengen	Halen
SBB	Nico Boele	Kwalitatief hoogwaardig en duurzaam natuurlandschap Harmonisch verweven met overige gebiedsopgaven In samenwerking met de betrokken actoren	Groen decor als fundament voor economische sector Authenticiteit van't gebied Vrijwilligers Rust en ruimte Recreatiedecor	Partners / medebeheerders Samenwerkingsklimaat Faciliterende bestuurders
VGD	Jan Hut	Nieuwe initiatieven opstarten	- Toegang tot 175 verenigingen van Dorpsbelang - Toegang tot 100 dorpshuizen - Contact met 17.000 ZZP'ers met de meest uiteenlopende specialisaties en vaardigheden - Toegang tot Stichting Zelforganisatie - Vaardigheden in social media	Verbinders. Wat dat zijn? Zie Malcom Gladwell, The Tipping Point (het omslagpunt) How Little Things Can Make a Big Difference (People who link us up with the world ... people with a special gift for bringing the world together. Zij hebben de gave to span many different worlds.)
Provincie Groningen	Jan Meijering	- De economische waarde van het landschap expliciet maken - Financier(ing)(s) vinden voor het landschap - Zichtbaar maken hoe de overheid aan het landschap verdient		Van Kennisinstellingen e/o KvK: - Kennis over: hoe creëer je draagvlak bij de groep baathebbers die nog niet willen betalen of nog niet weten dat zouden kunnen bijdragen - Financieel specialist met kennis over belastingstelsel (overdrachtsbelasting, WOZ, toeristenbelasting etc).
Provincie Groningen	Anke Romein	- Leggen van verbindingen en stimuleren van samenwerking - Richting aangeven en koppelen aan uitvoering van ideeën	- Faciliteren - Adviseren	- Betrokkenheid, meedenken en inzet van partijen - Structuur waarin ontwikkelingen en ideeën geconcretiseerd kunnen worden
Provincie Groningen	Bouke Oudega	Een LAG of een opvolger daarvan die het vertrouwen heeft van de politiek om het Westerkwartier zelf te organiseren en/of beleidsdoelen uit te voeren	Ondersteuning van een LAG bij het leveren van opdrachten voor het uitvoeren van provinciaal beleid (bijvoorbeeld m.b.t. herijking EHS met 20% functieverandering naar landbouw)	Een LAG die in en door haar werkwijze inspireert in het werk van verbinden van mensen en partijen
Provincie Groningen	Peter Abbink	Zoeken van zo veel mogelijk vormen van potentiële maatschappelijke diensten voor en door de regio die als voorwaarde zullen gaan dienen voor het ontvangen van middelen uit het EU-landbouwbeleid	Kennis over Eu-landbouwbeleid Informatie hierover en vooral over hervormingen daarvan Vaardigheid om dingen helder op papier te krijgen	Ideeën om de ambitie te kunnen realiseren vooral uit agrarische sector, graag een rijke variatie zodat er voor ondernemers iets te kiezen is
WUR	Dirk Roep	Niet sprekend voor hele WUR maar vanuit persoonlijke invalshoek: Betrokken raken bij gebieden waar bewoners zelf initiatief nemen	Meedoen en meeleren en van daaruit grip krijgen op hoe je zulke processen uitvoert	Het Westerkwartier als voorbeeld van zo'n gebied als onder 'ambitie' beschreven

			Door onderzoek en onderwijs helpen om zelfwerkzaamheid te vergroten – inhoudelijk en procesmatig	
B&N / ZWK	Fokke Dijkstra	- Samenwerking met Terreinbeherende Organisaties - Gebiedscoördinatie m.b.t. landschapselementen i.s.m. LBG - Biomassa tot meerwaarde brengen	- Biomassa - Medewerking bij uitvoering van het EU-Landbouwbeleid - Het landschap zelf	- Overleg - Samenwerking - Partners
Gemeente Grotégast	Ger Venema	Nieuw draagvlak genereren voor landschapsonderhoud vooral voor de houtsingels	Wijze waarop de ambitie gerealiseerd kan worden, bijv. door beter mee te denken met de agrariërs Altijd wel binnen bepaalde kaders en door samenwerking in slimme projecten, bijv. rondbiomassa waar nog heel wat te halen valt voor het landschap	Middelen, bijvoorbeeld uit regionale landschapsfondsen of subsidies voor blauwe diensten Duidelijkheid over LFA-Status Evt. aanwijzing als Nationaal Landschap Regelgeving pragmatiseren – minder administratieve lasten voor agrariërs
SBB	Bert Hummelen	- Gedragenheid van natuur en landschap: - Erkenning en herkenning van de waarde van natuur en landschap - Partnerschap dat al is ontstaan en zich nog verder zal ontwikkelen inzetten ten gunste van beheer van natuur en landschap - Ruimte geven	Partnerschap Terreinen Kenniss Integraal denken Koppelen van maatschappelijke functies	Geïnspireerd door de ijsberg: alles wat onder het water zit zie je niet, maar het verklaart waarom je bent zoals je bent en doet wat je doet: je waarden bepalen je gedrag. Op zoek dus naar de gedeelde waarden Partnerschap op basis van gedeelde waarden
Gemeente Marum	Arnold Bloem	- Als overheid proberen je positie te veranderen van 'laten leunen' naar 'gericht steunen' - Faciliteren - Beide met het doel om samen met de andere partijen een goed leef-, woon- en werkklimaat te bereiken en in stand te houden	- Werkbare randvoorwaarden voor zelfredzaamheid - Partijen verbinden - Meedenken	- Partijen verbinden - Meedenken
Gemeente Zuidhorn	Bouber Schuil	- Wet- en regelgeving terugbrengen naar wat echt nodig is - Minder normerende regels tussen overheden	- Kennis op gebied van RO - Kennis van Westerkwartier - Gemeente die zich opstelt als partner en cdië communiceert op basis van gelijkwaardigheid	Meer vertrouwen tussen overheden Meer vertrouwen tussen overheid en burger Initiatiefnemers die zelf zorgen voor draagvlak voor hun eigen plan Initiatiefnemers niet alleen komen halen maar ook brengen / iets te bieden hebben
LAG Mien Westerkwarti	Gert Zijlstra	Historisch en cultureel erfgoed tonen, blootleggen, uitbeelden in verhaal, lied en boek	Als hofnar achter de troepen aan rijden en in die zin optreden als verbindingsofficier	Een podium

er				
Boer en Natuur	Alex Datema	Een prachtig landschap door en voor boerenhanden Energie neutraal boeren	Groen gas Hout Enige duizenden hectare grond Een sterke organisatie waar je afspraken mee kunt maken	Beleidsruimte
Geemete Zuidhorn	Fred Stol	In samenwerking tussen overheid, maatschappelijke organisaties én burgers de leefomgeving inrichten zodanig dat potentiële spanningen worden voorkomen. Die spanningen kunnen ontstaan tussen: • people (wonen, leven, recreëren) • profit (geld verdienen) • planet (aarde behouden voor generaties na ons)	• Faciliteren en helpen realiseren van initiatieven • Gepassioneerde bestuurder	Groene gebiedscoöperatie inclusieve streekrekening om de noodzakelijke groene en blauwe diensten te betalen
Gemeente Grotte gast	Harry Waals	Mooie woonomgeving	Ruimte voor ambities en initiatieven Deze met kennis of geld faciliteren	Toewerken naar definiëren van een heldere rol voor de drie lagen overheid maatschappelijke organisaties en burgers met meer ruimte voor zelfsturing
Gemeente Grotte gast	Mark de Haan	Mooi coulisselandschap in standhouden, vooral met aandacht voor onderhoud houtsingels		• Bijdragen om de punten onder ambitie te realiseren • Duidelijke hoofdlijnen m.b.t. verantwoordelijkheden • Duidelijke financieringsmogelijkheden
Wetterskip	Marianne Thannhauser	• De thema's 'voldoende water', 'schoon water' en 'veilig water' vertalen naar duurzaamheid, zowel kwalitatief als kwantitatief • Publieke bekendheid en interesse voor water	• Begrip • Bereidheid tot samenwerking • Inzicht en kennis • Werk met werk (waterefficiëntie) • r	Wat we brengen vragen we ook van anderen: • Begrip • Bereidheid tot samenwerking • Inzicht en kennis
SBB	Michiel Fiet	Core business: Behoud van dier- en plantensoorten Robuust watersysteem Draagvlak voor immateriële waarden (ook op lange termijn)	• Strategische watervoorraad • (Kennis over) biomassa, ecologie en ethiek • Grond • Waardenbewustzijn • Topnatuur • Creativiteit • Werken met netwerken	Zie hiervoor de punten onder 'ambities'

Groninger Landschap	René Oosterhuis	Natuur, landschap en cultuurhistorie van het Westerkwartier bewaren	Kennis over (omgang met) Natuur, landschap en cultuurhistorie	Samenwerking om de ambitie te realiseren
Kenniswerkplaats	Rosalie Rooze	Een lerende regio voor elkaar krijgen	- I.s.m. onderwijs met en voor de regio kennis regio generen - Verbinding tussen 5 O's tot stand brengen	Regio-agenda
EL&I / GKC	Willem Foorthuis	- Het bouwen resp. herstellen van een regionale kennisinfrastructuur in directe relatie met en tussen de 5 O's - Kennismanagement	- Kennis - Directe verbinding met kennis in Den Haag - Budget, maar geen lump sum om te dumpen, maar middelen om slim in te zetten voor het bouwen en uitvoeren van kennisintensieve strategische projecten	- Doen wat we niet doen - Doen wat we niet mogen – denk aan richtlijnen: die zijn geen wetten - praktische opgaven uit de regio voor de kennisinstellingen
Stichting Ommelanden	Sabine Lutz	- Publieke ruimte voor en door mensen - Publiek debat zonder vrijblijvendheid en met ernst	- Heel veel praktijkvoorbeelden voor gemeenschappelijke inrichtingsprocessen – <i>Shared Space</i> - Kennis / inzichten die uit die projecten naar voren zijn gekomen - Publicaties hierover	Een serieuze en omvattende maatschappelijke kosten – batenanalyse, dwz. welke baten liggen in de schijnbare kostenposten verborgen oftewel: immateriële waarden kwantificeren